

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ—HERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL.

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiuni se primesc după învoială

Partea oficială.

Numiri.

Onoratul *Vasile Cosma*, paroh în Topa mică, este numit protopop onorar, cu facultatea de a purta brău roșu.

Din șed. konz. 27 Octomv. 1933.
Nr. 6299.

In vederea catehizării.

Onorații Frați preoți în cura animarum sunt invitați a arăta de urgență, prin rapoarte trimise la oficiile protopopești, *ce fel de școală primară este în sat?* divizată sau nedivizată? Aceasta în vederea unei noi distribuii a materialului din catehismul pentru școlile primare, ce se va face prin comisia catehetică mitropolitană.

Cin șed. konz. 19 Octomvrie 1933.
Nr. 6096.

Bibliografie

A apărut în traducerea românească a Cl. Dr. Alozie Ludovic Tăutu, profesor de Teologie la Oradea-Mare, valoroasa și vestita lucrare „Calea desăvârșirii creștinești” a pâr. S. I. Alfons Rodroquez, vol. I. Traducerea e făcută într-o bună limbă românească iar cuprinsul ei de un neprețuit folos pentru cler ca și pentru credincioși. O recomandăm cu toată căldura Veneratului Cler, și lăsăm ca în parohiile cu mijloace materiale, să poată fi procurată cu hotărârea curatoratelor, pentru bibliotecile parohiale. — Prețul 80 Lei.

Cluj, la 27 Octomvrie 1933.

Nr. 6401.

Recomandăm Veneratului Cler de cezan valoroasa lucrare „Dreptul matrimonial” vol. II de C. D. Vasile Chirvaiu, profesor de Teologie, și la Școala Normală din Oradea-Mare. Acest

al treilea volum de aproape 500 p continuă străduințele încununuate de izbândă a Clarisim Frăției Sale, punând la dispoziția clerului din cura animarum și studenților în teologie, o valoroasă lucrare de cel mai mare folos. Concredem, ca în parohiile cari vor dispune de mijloace, cu hotărârea curatoratelor, să poată fi procurată pentru bibliotecile parohiale. Volumul al IV-lea din aceasta lucrare va apare ulterior, după ce se vor fi terminat lucrările în curs la Roma, pentru unificarea codului bisericesc oriental.

Prețul volumului e 200 Lei.

Cluj, la 27 Octomvrie 1933.

Nr. 6402.

Concurs la parohii.

Parohia vacantă *Șchiopi* din tractul Ierii, se curentează cu termenul de *15 Noemvrie 1933*,

Din șed. konz. 19 Octomv. 1933.

Nr. 6205.

Parohia ~~vacantă~~ *Lujerdiu* (fără filie) tractul *Someș*, se curentează cu termenul de *15 Noemvrie 1933*.

Din șed. konz. 19 Octomv. 1933.

Nr. 6000.

Donitorii de-a dobândi vre-unul din aceste beneficii parohiale, să-și înainteze rugărilor la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesc
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1932/33 la caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat oficial, că pruncii totuși au fost catehezați
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an care se termină la data când se înaintează rugărea.

La rugățile înaintate fără aceste documente. — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesc, — nu se va reflecta.

Necrolog

Cu durere anunțăm Veneratului Cler, că Mult Onoratul *Iuliu c. Pop*, fost paroh, protopop onorar în Lujerdiu (tr. Someșului), a repausat în Domnul în ziua de 1 Octomvrie a. c. în anul 73 al vieții și 43 al preoției.

Onorat Frățiile Voastre veți aduce la altarul Domnului sufragiile pii îndatinate pentru odihna sufletului adormitului în Hristos Frate.

Cluj, la 19 Octomvrie 1933.

Nr. 6000.

Episcop Dr. Iuliu Hossu-

Partea neoficiala.

Cuvânt către Națiune

rostit de M. S. Regele Carol II. la Radio.

Societatea de radio-difuziune a introdus o „oră a Națiunii“, pe care a inaugurat-o M. S. Regele Carol al II-lea, vorbind dela Castelul Peleş din Sinaia. Suveranul a rostit următoarele:

„Sunt fericit că prin acest minunat mijloc al răspândirii gândului, pot exprima întregului meu popor toată nesfârșita Mea dragoste și să afirm din nou, că stau straje neclintită a intereselor României.

Multe și nesfârșite griji apasă în fiecare zi pe umerii acelor cari sunt sortiți a veghea neîncetat la cârma Statului. Este neîndoiș că țara noastră, ca mai toate țările lumii, trece prin vremuri grele, vremuri în cari se cere dela toți, fără deosebire, răbdare și încredere. Răbdare în decursul vremurilor, poporul nostru a arătat că are; încredere, tot acest trecut atât de plin de zile de grea cumpănă, dar și de zile de luminoasă glorie, ne arată că trebuie să avem.

România este pornită pe calea asurcuș, sunt locuri în care povârnișul devine mai greu. Suntem astăzi la unul cendentă a dezvoltării, și, ca în orice din aceste momente. Trebe să luăm dealul în piept și să urcăm, să tot urcăm pe calea adesea grea a progresului.

Dece să ne uităm numai la lipsurile zilei de azi și să nu ne aruncăm privirile asupra căii străbătute cu atâta tru-

dă și cu atâta muncă patriotică a acelor cari nu mai sunt între noi? Cu ochii ațintiți asupra viitorului să mai privim încă odată înapoi. Atunci sufletul oricărui român se va umple de mândrie și în ochii fiecăruia va sclipi lumina încrederii desăvârșite în destinele acestui neam.

Noi, aci, la marginea de răsărit a Europei, am fost zidul asupra căruia s'au prăvălit atâtea și atâtea năvăliri și noi am rămas aci neclintiți, îndeplinindu-ne răra șovăire înalta misiune a destinului nostru istoric.

Poetul a zis: „apa trece, pietrele rămân“. Un lucru este cert: Permanența poporului român. Dar de aci nu trebuie crezut, că totul s'a făcut în țara noastră. Sunt încă atâtea și atâtea de îndeplinit pe toate tărâmurile.

Vreau însă să afirm că pe o temelie așa de puternică, ca aceea a trecutului nostru, greutatea de azi și oricâtă otravă s'ar răspândi, nu pot să sape chiar ființa noastră.

Nu ai decât să treci ca fulgerul prin România și îndată te izbesc nesfârșitele putinți ale pământului. Datoria tuturor este de-a munci fără preget pentru întărirea și dezvoltarea acestor bogății.

În această muncă trebuie să domine doi factori: lipsa de gelozie între acei, cari s'au înhamat la treabă și o

sănătoasă ambiție, nu pentru ei, ci pentru progresul țării. Sunt atâtea de făcut, încât nu este îngăduit să se ciocnească interesele personale, ci dimpotrivă în această operă de dezvoltare, toate eforturile trebuie să se pună umăr la umăr pentru un singur scop bine-cuvântat: dezvoltarea și întărirea Patriei.

Din postul Meu de veghe nu cer altceva dela toți decât ca fiecare să muncească cu cât mai puțin egoism pentru progresul țării, acolo unde el este convins că poate da cele mai frumoase roade.

Am mai spus-o odată: munca nu este numai suma unor energii cheltuite,

este înainte de toate o credință, o credință într-o realizare de folos obștesc.

Dacă neamul nostru a putut să treacă prin vitregia trecutului și s'a putut spune că: Românul nu pierе, acum când greutățile sunt cu mult mai mici decât acelea pe cari ne învață istoria, cum să nu facem un progres rapid și uimitor, când putem avea la îndemână atâtea mijloace moderne care să ne înlesnească munca?

Lozinca și credința noastră a tuturor iubitorilor de țară, trebuie să fie: muncă și optimism. Căci să nu uităm: „apatrece, pietrele rămân“. Greutățile trec și realizările solide și cinstitute, rămân“.

Din Apostolatul Prea Sfințitului Iuliu

— Peregrinajul dela Mănăstirea Lupșei. —

Grație dragostei, cu care Prea Sfinția Sa Episcopul nostru Iuliu tratează și susține Mănăstirile de pe teritoriul Eparhiei Sale, Mănăstirea Lupșa a devenit locul de adevărată recreație sufletească pentru toți moșii Munților Apuseni.

La primul peregrinaj ținut la Sfânta Măria mică a anului trecut Prea Sfinția Sa a promis solemn celor peste 5000 participanți, că în fiecare an va veni cu drag în mijlocul lor. Bucuria și însuflețirea, cu care moșimea a primit aceasta promisiune, o dovedește cu plină măsură numărul celor peste 10.000 creștini, veniți anul acesta de pe toate văile și piscurile acestor munți să înconjure cu toată dragostea sufletului lor pe Marele Păstor, ascultându-i învățăturile.

Prea Sfinția Sa însoțit de păr. Dr. Gheorghe Vidican, canonic și de profesorul de teologie Dr. E. Lemenyi a sosit la Mănăstire în ziua de 8 Septembrie, primit fiind de mulțime cu însuflețirea și dragostea proprie a moșilor, cu porți triumfale, flori și însuflețirea caracteristică bravilor moși.

Au bineventat în calde cuvinte, ară-

tând bucuria ce stăpânește toate sufletele, exprimând bucuria clerului și poporului pentru înalta vizită, păr. protopop Iuliu Suciș și păr. Constantin Sabău, preotul Lupșei.

Buchete de flori au predat Doamna Dr. Pașca, în numele reuniunii femeilor din Câmpeni, dșoara Nella Balomiri în numele reuniunii femeilor din Abrud, iar în numele Agrului tinărul elev Laurențiu Pop din Abrud.

Liturghia arhierescă s'a săvârșit cu deosebită solemnitate la un altar construit în mijlocul frumoasei poieni de lângă Mănăstire, Prea Sfinția Sa asistat fiind de 20 preoți. În cadrele acestei liturghii Prea Sfinția Sa a hirotonit într-un preot celibat pe clericul absolvent Miron Pop. Cântările la liturghie le-a executat foarte frumos vestitul cor pe 4 voci din Bistra, condus de inimosul dir. școlar Iuliu Coroiu.

Înainte de liturghia arhierescă s'au mai celebrat două liturghii, la cari s'au cuminecat o mare mulțime de credincioși. Cu toate acestea la liturgia arhierescă 818 credincioși, între cari mulți gârbovi și neputincioși, au avut fericirea să primească sf. Taină chiar

din mâna arhiereului.

La sfârșitul liturghiei Prea Sfinția Sa a rostit o impresionantă cuvântare despre Preasfânta Fecioară Maria. Pornind din cuvintele ingerului: „Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine“, adresate către aleasa cerului, aceea, care împreună cu Fiul Său, avea să lucreze mântuirea neamului omenesc din sclăvia păcatului. Păcatul strămoșesc a făcut din om fiu al morții. Singura făptură care a rămas neatinsă a fost Fecioara Maria. Ea născându-se, vine în lume așa cum a salutat-o ingerul, adică plină de dar. Aceeași salutare să izvorească și din sufletele noastre, cari am alergat la acest sf. Locaș de Închinăciune. Fericiți sunt și fericiți veți fi voi, care fericiți pe aceasta maică, căci vi se vor aplica cuvintele „Eu fericesc pe aceia cari mă fericesc pe mine“.

Anul acesta este un an sfânt, împlinindu-se 19 veacuri dela moartea lui Isus Hristos pe Cruce. Suferințele și Jertfa lui Isus au fost însoțite de cele ale Maicei Sale sfinte. Priviți-o la picioarele crucii. Ea Vă zice: „O voi, cari treceți pe cale, veniți de vedeți, dacă este durere ca durerea mea“.

„Maica durerilor fiind, la Ea alergați cu credință și nădejde toți cei în-

durerăți; la ajutorul ei, care, vă asigură nu va întârzia“.

Efectul duioasei și strălucitei cuvântări asupra mulțimei nu se poate descrie. Lacrimi de admirație și recunoștință străluceau în ochii tuturor, plus hotărârea fermă de a alerga an de an la acest nesecat izvor de apă vie.

După stropirea cu aghiasmă a mulțimilor abia, la ora trei, se ajunge la o masă servită în umbra codrilor de femeile române din Abrud, în frunte cu distinsa Doamnă Dr. Mircea Pop. Masa a decurs într-o atmosferă fericită și în acordurile frumoaselor cântări religioase, executate cu multă precizie de corul din Bistra.

La ora 5 p. m. Prea Sfinția Sa, cald ovaționat de mulțimile cari nu se puteau despărți de Părintele iubit și în acordurile unui „Mulți ani trăiască“, s'a îndreptat spre reședință cu sufletul copleșit de mari mângăieri și de mulțumire izvorâtă din convingere și lăsând în sufletele mulțimei arzândul dor al revederii la anul viitor.

Prea Sfinția Sa mai duce cu sine mulțumirea și satisfacția de a vedea așezarea pe temelie solidă a unui focar de credință pentru Munții Apuseni.

Spectator.

Congresul General al A. G. R. U.-lui

— Grandioasa manifestare creștinească și românească dela Dej. — Primirea Comitetului Central. — Sosirea și primirea Arhiereilor. — Ședințele Comitetului. — Liturgia Arhierească și măreața Procesiune. — Serbarea Școlii Normale din Gherla și Concertul Reuniunii Corale din Cluj. — Ședințele festive, cuvântările. — Congresul Eparhiei de Cluj-Gherla. —

Congresul Asociației Generale a Românilor Uniți s'a desfășurat și în acest an cu tradiționala solemnitate. Suntem convinși, că vreme îndelungată orașul Dej va păstra amintirea fiecărui moment al înălțătoarelor solemnități.

Comitetul Asociației a sosit în capitala județului Someș Sâmbătă înainte de masă, primit fiind de către Români

din oraș, sub conducerea autorităților locale cu toate onorurile. În ședința ținută îndată după sosire comitetul a luat cuvenitele măsuri pentru cât mai buna reușită a desbaterilor Congresului.

Cu aceeași dragoste au fost primiți și înalții Arhierei: P. P. S. S. L. L. Iuliu al nostru, Alexandru al Lugojului și Alexandru al Maramureșului. Incă

din gara Gherla o mulțime imensă de credincioși de toate stările și vârstele au așteptat pe cei ce veniau în numele Domnului. Păr. canonic Grigore Pop i-a bineventat în cadrele unui impresionant discurs, iar Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu în câteva cuvinte mișcătoare a mulțumit pentru această manifestare de dragoste. Elevele Cornelia Coste, Ana Zinveliu și Letiția Bude au predat celor trei Arhieriei câte un superb mănunchiu de flori. A urmat binecuvântarea arhierescă a Prea Sfinției Sale Episcopului Alexandru Nicolescu dela Lugoj, după care înalții Arhieriei, însoțiți de păr. canonic Augustin Magniaru, delegatul înalt Prea Sfinției Sale Episcopului Valeriu T. Frențiu dela Oradea și de alți congresiști, și-au urmat călătoria.

Sosind la Dej, Arhieriei au fost întâmpinați de o mulțime imensă de credincioși în fața gării, unde cântă muzica militară locală. Aici au vorbit: dl președinte Valeriu Pop, dl prefect Valeriu Bilțiu și dl Victor Pop, președintele organizației locale. A răspuns Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu.

La poarta triumfală, frumos împodobită cu stegulețe naționale și papale, a urât bun sosit dl Alexandru Coroiu, primarul orașului Dej, căruia îi răspunde în calde cuvinte Prea Sfinția Sa Alexandru al Lugojului. Dela poarta de triumf, ridicată în mijlocul orașului, convoiul s'a îndreptat spre biserică, la ușa căreia păr. protopop Iacob Mirga, arhidiacon onorar, parohul orașului Dej, a adresat arhierelor un cald cuvânt de bine venire; a răspuns Prea Sfinția Sa episcopul Alexandru Rusu.

S'a oficiat apoi Vecernia cea Mare de către păr. canonic Dioniziu Vaida în fruntea unui sobor de preoți. Cântările au fost executate de către corul tinerimei școlare de sub conducerea dlui profesor Gheorghe Crișan și de câte un grup de teologi conduși de păr. profesor Silviu Popa. Au fost neîntrecut admirabilă cuvântarea păr. canonic Ion Agârbiceanu, care a cutremurat sufletele vorbind despre dragos-

tea lui Isus față de lume și arătând, că instinctul trebuie condus de rațiune.

După vecernie Comitetul Central a ținut o ședință, discutând între altele și problema federalizării societăților religioase feminine. Astfel de societăți există în arhidieceza de Alba Iulia și Făgăraș 50, în eparhia Cluj-Gherla 25, Oradea 14, Lugoj 4, Maramureș 32. Au luat cuvântul: dna Livia Boilă, dl Valeriu Roman, păr. A. Tăutu, Nicolae Brînzeu și alții. S'au luat apoi în discuție contul de gestiune și bugetul prezintat de dl casier general Emil Birtolon.

Terminându-se ședința comitetului central, s'a întrunit comitetul de presă sub conducerea păr. canonic Nicolae Brînzeu, discutând diferite probleme în legătură cu sprijinirea gazetelor și revistelor religioase și mai ales marea problemă a înființării unui cotidian român unit

Producțiunea elevelor Școlii Normale de fete din Gherla.

Seara, elevele Școlii normale dieceane de fete din Gherla, ne-au surprins cu o producțiune teatrală pentru a cărei caracterizare nu găsim cuvenitele superlative. În fața unei sale arhipline s'a predat „Biruința“, o piesă originală cu subiect din luptele și viața lui Constantin cel Mare. Iată numele tinerelor fete, cari au procurat imensului public întrunit la congres o seară plăcută și neuitată: Angela Țifu, Florica Popo, Florica Hanțiu, Otilia Filip cl. VII; Maria Erdős, Elisabeta Născuțiu, Ana Lăpușan, Cornelia Coste, Șara Rusu, cl. VI. Măria Pop, Liviu Mânzat, Alma Chezan, Constanța Dron, Lucreția Rusu, Viorica Iuhas, Lucia Butuza, Iuliana Negruț cl. V., Maria Rusu și Rozalia Ravaș cl. IV. Au excelat în frumoasa interpretare a rolurilor în deosebi elevele Angela Țifu, (cesarul). Pop Maria și Elisabeta Născuțiu. — Diletanțele a 1 fost conduse de dsoarele Aurelia Suciou directoară și Eugenia Petruțiu profesoară.

Pentru a da prilej imensei mulțimi de credincioși să vadă cu ochii o slujbă românească impunătoare, Duminecă s'a celebrat liturghia la un altar improvizat în piața cea mare a Dejului, de către, Prea Sfințiii noștri *Iuliu, Alexandru și Alexandru*, în fruntea unui sobor de 40 preoți și doi diaconi. Cântările le-au executat un grup de teologi condus de pâr. profesor Silviu Popa, și de corul Reuniunii corale din Cluj de sub conducerea maestrului I. Caranica.

Prea Sfinția Sa Episcopul Alexandru Rusu, a rostit o strălucită cuvântare, vorbind despre patimile și moartea lui Isus Hristos, demonstrând, că sufletele tuturor creștinilor trebuie să fie încălzite de razele ce se revarsă în toate timpurile din Crucea de pe muntele Golgotha.

În cadrele Liturgiei pontificale s'au cuminecat mai mulți credincioși — intelectuali și țărani, în frunte cu dl Dr. Valer Pop, președintele Agrului.

Nu suntem în stare să dăm nici o descriere amănunțită și fidelă a procesiunii organizate după liturgie. A fost ceva indescritibil de impunător și frumos. Au defilat numeroasele delegații din diferitele părți ale provinciei mitropolitane de Alba Iulia și Făgăraș, tinerimea, reprezentanții și reprezentantele societăților religioase, etc. Frumoasa demonstrație a sufletului românesc și creștinesc au admirat-o chiar și streinii, iar numărul participanților s'a ridicat la câteva zeci de mii.

Mai amintim, că la procesiune s'au alăturat și călugării Franciscani din localitate sub conducerea pâr. Policarp, precum și călugărițele aparținătoare ordinului Misericordian.

Deschiderea Congresului.

După liturghie a urmat deschiderea solemnă a Congresului în sala festivă a prefecturii. Salutând pe congresiști, Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu a făcut o scurtă, dar impresionantă descriere a vieții lui Isus Hristos, arătând, că numai învățătura lui poate fi temelie

adevărată a vieții omului. Datoria noastră e să urmăm calea luminată de Evanghelie, reintronând în societate bunele moravuri.

Președintele, d. Valeriu Pop, luând cuvântul propune să se expedieze două telegrame omagiale. Una e adresată M. Sale Regelui Carol al II-lea, iar cealaltă Preafericitului Părinte Papa Pius al XI-lea. Citindu-se telegramele, publicul face vii și însuflețite manifestații pentru M. Sa Regele și familia regală, precum și pentru Preafericitul Părinte dela Roma.

Pâr. canonic Iacob Popa aduce salutul mitropolitului Vasile Suciul dela Blaj, asigurând pe congresiști, că gândurile și rugăciunile arhipăstorului Bisericii române unite din România e îndreptat spre Dej. Răspunzând cuvântării pâr. Iacob Popa, între aplauzele mulțimei, Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu, dă expresiune sentimentelor, ce întreagă lumea românească le nutrește față de mitropolitul de Alba-Iulia și Făgăraș.

Pâr. canonic Augustin Maghiar aduce salutul și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Episcopului Valeriu Traian Frențiu al Orăzii.

Dl prefect Dr. Valer Bilțiu vorbește în numele guvernului, aducând mulțumiri „A. G. R. U.”-lui pentru activitatea desfășurată până acum și exprimându-și dorința, ca lupta acestei asociații pentru întărirea și propagarea credinței să contribuie în cât mai largi măsuri la întărirea țării și a neamului.

Pâr. Alexandru Gherman, vorbind în numele bisericii ortodoxe-române stăruie mai ales asupra colaborării celor două biserici românești ale Ardealului pe teren cultural și politic. Amintește mai ales frățesca dragoste a celor doi episcopi români, cari au înaintat „Supplex libellus Valachorum”, colaborarea din 1848 și 1918. Amândouă bisericile au tradus în faptă principiile fundamentale ale creștinismului. Incheie între aplauzele tuturor celor prezenți, urând congresului muncă rodnică.

Au mai luat cuvântul: pâr. Iacob

Marga, vorbind în numele parohiei Dej, d. I. Bartha, aducând salutul bisericii romano-catolice, preotul Farkas al celei reformate, iar d. Weinberger al cultului israelit. În numele advocaților din jud. Someș a vorbit d. Ion Mezei, în numele orașului d. primar Alexandru Coroiu, în numele revizoratului școlar d. Opreanu, apoi: d. Victor Pop în numele organizației locale „A. G. R. U.”-lui, d. Gelu Egri în numele organizației din Oradea, pâr. canonic Alexandru Breban în numele Eparhiei Maramureșului, d. Valer Roman în numele organizației din București, Pâr. Antor Gabor în numele societății „Presa Bună” dela Iași, dna Livia Boilă în numele femeilor române unite, d. profesor Ovidiu Hulea în numele organizației din Aiud, apoi tinerii Rednic și Boca în numele Asociației studenților români uniți din București și Cluj.

S'au citit apoi telegrama dlui Emanoil Bucuța, cuprinzând salutul Ministerului cultelor și cea a I. P. S. Sale mitropolitul Alexandru Cisar dela București. După acestea, Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu închide ședința, anunțând cea următoare pentru orele 5 p. m.

Duminecă după masă la orele 5 în sala festivă a Prefecturii, în fața unui public numeros Prea Sfinția Sa Episcopul Alexandru Nicolescu al Lugojului și-a dezvoltat conferința vorbind despre „Euharistie”, Taina cea sfântă ce Mântuitorul ne-a lăsat-o în Testamentul Său. Cuvintele bunului Arhiepiscop dela Lugoj aveau impresia, că răsar de pe buzele unui om sfânt, ale unui proroc din alte vremuri. Au și fost ascultate cu sfântă atenție, iar la urmă conferențiarul a fost răsplătit cu nesfârșite aplauze.

A doua conferință a fost a dlui Victor Motogna, care a vorbit despre „Rolul Bisericii române unite în frământările culturale și politice ale poporului român”. Publicul a avut prilej să se transporte în vremile de dulce și amară poezie, cari au pregătit marile evenimente ale istoriei neamului nostru, iar cei mai bătrâni și-au retrăit copilăria și tinerețele. Despre conferința d-lui Motogna avem aceleași cuvinte de laudă și sinceră admirație.

După cele două conferințe deschizându-se ședința a doua, d. secretar general Dr. Augustin Popa, profesor de Teologie în Blaj și deputat, a citit raportul despre

activitatea desfășurată în cursul anului trecut, activitate stăngenită în multe privințe de grelele împrejurări prin cari trecem. Asociația a ajuns totuși la numărul de 38.627 membri fondatori, pe viață și activi. S'au depus mari străduințe și încă încoronate cu succes, pentru o realizare a unei înfrățiri între biserică și școală. În mai mult decât covârșitoarea majoritate a comunelor pe teren cultural, preotul lucrează mână în mână cu învățătorul. Asociația e împărțită în secțiile religioasă, literară, economică și social-caritativă. S'au pornit inițiativa ridicării unui monument în amintirea mitropolitului Atanasie Anghel, s'au distribuit premii pentru sârguință la studiul religiei elevilor de școală secundară și primară, etc. În toate cele 4 eparhii române unite „A. G. R. U.”-l a prins rădăcini adânci.

Ar fi urgent necesară numirea unui director spiritual pentru întreagă provincia mitropolitană de Alba Iulia și Făgăraș, organizarea unor chete în biserici, intensificarea colaborării cu școala și tot astfel a educației creștinești-românești. Fiecare Român unit trebuie să fie astfel educat, încât el în același timp să fie un excelent cetățean al României întregite.

După citirea raportului general, din cauza timpului înaintat ședința se suspendă, alegându-se următoarele două comisii:

Pentru cercetarea raportului general: General Danilă Pop, Iuliu Moisil, E. Precup, Victor Pop, Vasile Suciuc, Al. Lupeanu-Melin, Ion Buta și Ovidiu Hulea.

Pentru cercetarea raportului casierului: Liviu Micșa, Valer Biltiu, Alexandru Coroiu, Gheorghe Bulgăr, Ioan Pantea, Iuliu Maior.

A urmat vecernia, oficiată în biserică parohială, iar după slujbă, la orele 9, *concertul Reuniunii corale* din Cluj, în sala festivă a prefecturii.

Acest concert a fost un adevărat eveniment artistic, despre care putem să afirmăm, cu toată tăria, că a lăsat urme nete în adâncimile inimilor. S'a executat un program de primul rang, alcătuit din 12 puncte. Înălțimea artistică la care s'a ridicat corul Reuniunii Corale Române Unite din Cluj sub conducerea dlui prof. Ion Caranica e prea bine cunoscută, așa încât ori-cine poate să-și facă o idee despre efectele vizibile ce le-a produs neîntrecutul concert, dela punctul cel dintâi, până la cel din urmă. Au stors chiar și lacrimi mai ales compozițiile lui Arhengelsky (Pe Tine te laudăm), G. Hendel („Aleluia” din oratoriul „Mesia), apoi G. Verdi (Arie din opera „Ernani”), R. Wagner (Arie din opera „Tannhäuser”) etc. Neîntrecute au fost: dnele A. Ducu și Hartmann, precum și dl

V. Ciurdariu. Concertul s'a încheiat cu cântecul „Mă dusei cu ea la moară" de Tr. Popoviciu. Se poate spune cu drept cuvânt, că concertul Reuniunii Române din Cluj a fost una dintre cele mai fermecătoare clipe ale zilelor congresului.

Luni dimineața s'a celebrat de către cei trei episcopi liturghia în biserica purohială română-unită, la care a predicat pâr. Dr. Aloisiu Tăutu, dela Oradea. S'a deschis apoi tot în sala festivă a prefecturii congresul de constituire al „A. G. R. U."-lui, secția eparhială Cluj-Gherla sub conducerea dlui profesor universitar Alexandru Borza. În cuvântul de deschidere dsa a arătat, că pentru eparhie noua organizare constituie o puternică falangă de apărare a credinței strămoșești. După un scurt cuvânt de binecuvântare al Prea Sfinției Sale Episcopului Alexandru Rusu a urmat citirea raportului general de către d. secretar Iustin Cl. Iuga, care a arătat, că pe teritoriul eparhiei s'au înființat 213 organizații filiale. Deosebită acțiivitate s'a desfășurat de către pâr. Gavril Bichigeanu la Năsăud, pâr. Ștefan Buzila la Poiana Ilvei, Teodor Oprea la Florești etc.

Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu aduce la cunoștință, că în zilele din urmă au sosit și alte dări de seamă despre constituirea unui mare număr de filiale.

În sfârșit secția eparhială se constituie, proclamându-se președinte d prof. univ. Dr. Alexandru Borza, vicepreședinți: dnii Iustin Cl. Iuga, Ioachim Tolciu și Aurel Hetco, Cluj, Leon Scridon Bistrița, Iuliu Moisil Năsăud, Victor Motogna Dej, Emil Precup Gherla. Membri în comitet: General Danilă Papp, Petre Poruțiu, Camil Negrea, Nicolae Drăgan, Ion Cozma, Iosif Varga, Emil Deciu, Victor Ciurdariu, Vasile Candrea, Adrian Oțoiu, Valer Ostate, Petru Păteanu, Liviu Telea M. Ogoreanu, T. Orban, Valer Biltiu, Alexandru Coroii, Simeon Rusu, Valer Pop, Ioan Mezei, Iosif Macavei, Mircea Pop, Simeon Tămaș, Sabin Varna, Victor Șioldea, M. Pesiariu și Teodor Borza.

Congresul de constituire se încheie prin cuvântarea și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Episcopului Iuliu Hossu.

Congresul federalei societăților femenine române unite

Acest congres s'a ținut tot în sala festivă a prefecturii sub conducerea dnei Livia Boilă, președinta Reuniunii „Sf. Maria" din

Cluj. Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu a salutat pe congresiști, amintind rolul femeilor în viața bisericească și a neamului nostru, cerând binecuvântarea Domnului asupra primului congres al tuturor femeilor române-unite.

Dna Livia Boilă a arătat necesitatea înfrățirii femeilor române-unite în scopul unei întăriri a credinței și pentru refacerea vieții sufletești a neamului întreg. Scopul nou înființându-se federale e a) îngrijirea de educația sufletească a societății de azi, b) îngrijirea de locașurile sfinte și deprinderea carității creștine. A arătat apoi în amănunte planul ducerii la bun sfârșit a federalizării.

Dna Emilia Hopârtean în cadrele unui splendid discurs anunță adesiunea femeilor române unite din Blaj și archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș.

Dna Roza Vaida, vorbește în numele femeilor din Gherla. Mai vorbesc apoi, dna Marta Lepure (Baia Mare), pâr. Aloisiu Tăutu (Oradea), pâr. Nicolae Brinzeu (Lugoj) și alții, după cari dna președintă proclamă înființarea federalei. A mai vorbit și d. Valeriu Pop, președintele „A. G. R. U."-lui, după care s'a ales primul comitet, din care sub conducerea dnei Boilă fac parte un mare număr de femei distinse din tot cuprinsul țării.

Ultima ședință a „A. G. R. U."-lui

La ultima ședință a „A. G. R. U."-lui s'a luat la cunoștință raportul Comitetului central, cel al casierului și al comitetului de presă, care cuprinde importante măsuri pentru sprijinirea presei bune, asupra căreia vom reveni. Un comitet din care fac parte toți ziaristii români-uniti, va studia chestiunea înființării unui cotidian. La acest raport au luat cuvântul, dând prețioase lămuriri, pâr. Gabor dela Iași și Avram dela Cluj, precum și alții. La propunerea dlui profesor universitar Alexandru Borza s'a hotărât luarea unor măsuri pentru catehizarea regulată a elevilor de școală primară și pentru înmulțirea societăților religioase ale tinerimei.

În sfârșit Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu închide Congresul printr'un discurs înălțător, dând tuturor participanților binecuvântarea arhierască.

Rap.

Flăcările spiritului

— In luptă cu întunericul. —

Tumultoasa afirmație a energiilor națiunilor, din vremurile recente, își face impresia că, după o încheștare uriașă între forța creatoare a spiritului și între puterile deslănțuite ale iașului, infine se deschid majestos zorii biruinței adevărului și dispar pocitele existențe duhnitoare a rău, emasculatele stafii ale destrăbălării.

Inadevăr omul nu e creiat să fie Robinzon, ci este înzestrat de Dumnezeu cu instinct și aptitudine de a trăi în societate.

Principiul de temelie al acestei societăți umane este dreptatea cuvânt sacru. Vcinta perpetuă și constantă de a da fiecărui ce este al său: *lus suum secum* cuique tribuens.

De câte ori s'a călcat în cursul veacurilor scrise pe galbinitelile pagini ale istoriei acest sacru postulat, acest ordin înalt al Dumnezeirei: *Suum cuique*. Poruncă săpată cu mâna Creiatorului în inima omului, chiar dacă acesta nu ar avea știință de carte.

Este cunoscută revolta care a urmărit, ca o umbră nefastă, pe Rousseau toată viața, pentru o bătaie ce a mâncat-o pe nedreptul în vrăsta și de copil. Nu odată — spune el — luam la goană cu pietri cocoși, tauri, câini și alte animale, cari făceau nedreptate celor mai slabi din specia lor, numai fiindcă erau mai tari.

Regele Klodvig după o reprezentare reușită a patimilor lui Isus oftează: De ce nu am fost eu de față cu soldații mei.

Și cât de greu era să păstrez cumpăna dreptății fără a fi influențat de favoritism, personalism și egoism. E o adevărată virtute să fii drept, precum accentua Montaigne: „De ce nu ași zice despre tâlharul care a furat, că are față frumoasă, piciorul sprinten!” Finalul carierei celor drepti este constatarea lui Gregoriu al VII: Am iubit dreptatea, am urât nedreptatea, pentru aceea mor în exil.

Rotativele scrisului cotidian și periodic au de asemenea consemne ca acestea: Vrem dreptate. Inșă cât de adesea totul se reduce la o frază goală anarhică și spocnită.

Realitatea este cu totul alta. O curată monstruoșitate.

Ajunge să aruncăm o privire în viața societății românești, pentru a vedea imediat cât de străină este ea de geniul nostru etnic. Prin opera de cârțiță a pus stăpânire pe privirile noastre besna întunericului. Prin opera sistematică, satanică de ură conștientă. Ura acelor, străini de sufletul și idealurile neamului nostru, ingrâte lifte levantine, cari se îngrasă la masa noastră.

Marxismul ce ar vrea să caute la noi? Când în patria proprie i-se face exterminarea, la noi găsim năbadoiși vâșlași înspre „Stânga”. Carol Marx din Trier putea să fie apreciat câtă vreme s'ar fi restrâns la combaterea dezastrului abătut asupra lumii de pe urma liberalismului. Dar, ca să sumuțe omenirea la ura de clasă până la exterminare, nu avea dreptul. Și aceasta din simplul și prea omenescul motiv, că toți avem drept la viață. Dacă Schopenhauer, înțelegea să vadă pesimist și să descrie întunecat viața, totuși și-a afirmat dreptul său la viață prin traiul său acomodat strict și pedant prescrișelor ige nice, iar când a erupt holera în Frankfurt, el — pesimistul — a fost întâiul care s'a refugiat din calea prăpădului.

Materialismul istoric Feuerbachian, Marx nu avea dreptul să ni-l impună prin violența fantomei socialiste organizată pe baza pseudodoctrinelor și ideologiilor atât de labile și nereale ca *Mehrwerttheorie* și *Kladderadatsch*. Și aceasta pentru înaltul motiv că în materie de credință ne revendicăm cea mai largă libertate de conștiință, și ne repugnă orice „dominație”. Ori, libertatea proclamată de revoluția franceză însemnează absolutism? (Noi o știm, că da însă am dori să își aibă și alții noțiunile limpeșite). Nu avea căderea un biet muri, tor ca Marx să atenteze la libertatea spiritului, câtă vreme nici Dumnezeu Hristos — stăpân al sufletelor — nu a înțeles să siluiască vreo conștiință, ci a pus la aprecierea suveranei noastre voințe actul credinței când a propovăduit așa: Cel ce vrea (fără vre-o silă) să vină după mine, să-și iea crucea sa și să vină...

Ateismul și masoneria susținute cu atâtea patologică vervă de mercenarii anumitei prese, constituiesc o sfidare temerară, a unor scriitorăși de proveniență foarte dubioasă, în fața voinției morale și concepției teiste a poporului nostru. Avem dreptul să credem în Dumnezeuul sfânt și milostiv al Bisericei noastre naționale și considerăm profundă nedreptate, să ni-se profaneze scumpele noastre altare. Orice provocare atee, chir dela catedra universitară de ar fi pornită, este o crimă de leză-națiune, și o vom privi drept în ochil, când vă bate ceasul răfuielii. Ceeace mamele copiilor noștri țes îngenușiate la icoana sfântă, acel candid suflet de copil decorat cu toată podoaba virtuților creștine, nu este în drept să-l destrame o scârnăvă pocitanie „savantă”, cocoțată pe puntea de comandă în viața

noastră publică.

Mamoniștii, panamiștii, șperțariștii, cari în mijlocul frământărilor vieții de stat ridică pe piedestal înalt vițelul de aur ca să i-se închine — ca jidovii în pustie — sunt capii vinovați ai celei mai urgisite nedreptăți sociale. Se știe doar, că până și Voltaire s'a încercat să contureze preceptul justiției sociale prin o declarație ca aceasta: Unde am ajunge, dacă numai acela ar fi fericit, care posedă 200.000 de jughere de pământ, 50 de boi și măgari?!...

Sălbătăcirea erotică, prostituția, indecența modei și a glumelor, epicureismul, obsenitatea filmului și a teatrului, ca și puhoiul hădos al literaturii imunde sunt tot atâtea atentate la sănătatea robustă a neamului nostru, pornite ori din surse străine ori dela de ai noștri — coade de topor — cari tradează ca Iuda, pentru arginți, ce au ei mai scump... Ce deosebire între cei vechi, clasicianii cinstei desăvârșite, și frivolii creștini ai generațiilor de pîrpirii din lumea modernă cari pervertesc și bolmojesc realitățile gradioase ale vieții în fraze alambicate, dând făcând frumoasă unei ideologii putredă și amorală până la decadentă. Câtă vreme sf. Augustin avea compătimire pentru omul căzut pradă cătușelor Venerei, ca soarele în smolă, „mus in pică“, și constată „catena haec non, vel difficillime frangitur“, iar înțeleptul Seneca dedea sfatul ca omul să se ferească de excesul sexualității, „a lubrico recedamus“, în schimb la Pitigrilli găsim susțineri netote ca acestea: „Intreaga furie pe care societatea o aruncă în fața mamei necăsătorite, e hădoasă“, — „educația e negarea progresului“, — „morala, o crustă formată succesiv din legi economice, moștenite dela predecesorii noștri, cu tot adaosul lor compus din prejudecăți, false interpretări, bigotism și chinezism“. — „O domnișoară... n'are voie să aibe copii, trebuie să-i omoare înainte de a-i naște, — societatea o pretinde, morala este aceea care o pretinde“ etc. Iată neopăgânismul societății noastre pretinsă cultă. (Cultura nu e una cu știința de carte).

Ascendismul social, întemeiat pe superbie luciferică, îmbătrânește la posturi de conducere pe toți nechiemații, și instigă la beneficii ilicite pe cei cu răspundere, prin sacrificarea intereselor mari ale neamului. Câți politiciani nu fac politica democrată, tradând toate bunurile țării pe mâine străine, numai ca să între în simpatie marilor democrații de peste hotare. Lucrați un cât de sumar bilanț al guvernelor noastre dela Unire încoace, și veți stabili fără greș cât de puțină că grija s'a pus pentru safetele noastre, acele nucleee di vicață ale națiunei,

fără de cari nu știu ce ar mai însemna boierii și plutocrații captalei, imbuibați în toate plăcerile pământului, — și veți vedea cu ochii tristul adevăr, că stăinii tot mai mult se înstăpănesc și pe avutul și pe sufletul nostru, gătindu-ne calea peirei ca neam. E aceeași ipocrită megalomanie a guvernanților, care a făcut pe Agrippina să sfideze eventualitatea uciderii ei prin pumnalul fiului propriu Nero, rostind celebrele cuvinte: Occidat, dum imperet!... Și această boală a lumii răvășită de sinistra zestre morală a poporului — mîndus titulis titillatur — a cuprins și pe mulți fii înțelepți ai neamului, precum era pe vremea lui Tacitus: „Etiam sapientibus cupido gloriae novissima exiuit“.

Demagogia și catilinarismul sunt metehnele cari umplu cupa nedreptății în viața societății noastre românești. Pe demagogi chiar Schopenhauer i-a înfierat ca mincinoși și nerușinați, întrucât susțin optimist, că pe pământ ar putea rai să fie, dacă nu ar constrasta nemernicia guvernelor, adică toată lumea ar putea să mănăce și să bea, să se înmulțească și să se pustiască, doar asta e ținta „progresului nemărginit al omenirii“, — după mîntea lor scurtă. Dacă la aceasta adaogem credulitatea poporului de rînd care se complace în jalbe permanente, „homo animal querulum“, și vrea o schimbare numai ca să vadă ceva, iată complexat tabloul nenorocirilor. Raiul comunist, spre deosebire de cel de azi din Rusia, se descria în culori atât de fantastice prin cărțile socialiste, încât se ajungea numai la 3 ceasuri de muncă pe zi, ori după Bellamy chiar la 10 minute, suficiente ca să sature de toate bunătățile materiale pe toți proletarii flămânziți sub sistemul liberal. Cât de ușor se lasă răpît poporul de mirajul noutății o cunoștea și susținea chiar și Luther zicând: „Der tolle Pöbel fragt aber nicht viel, wie es besser werde, sondern, dass es anders werde. Wenn es dann arger wird, so will es wieder ein Anderes haben!“

Din aceste succinte schițări se învederează cât de otrăvită este viața noastră publică, unde aproape nimenea nu se gîndește la o educație a cetățenilor, prin cultura virtuților, pe baze naționale și creștine. Cum se ignorează adevărul că boala morală nu se poate vindeca prin mijloace morale, ori prin mâncare, beutură și luxurie, eliminându-se orice ideal și orice credință. Cei vechi aveau cu adevărat mult mai precis simț de analiză decât noi. Iată bunăoră cuvîntul limpede alui Seneca: Ce ne seducem noi? Răul nostru nu se găsește în afară de noi, ci în lăuntrul nostru, „in visceribus nostris haeret“.

Dr. Titus Malaj.